

**Uunga siunnersuut: Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaata
allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaat, nr. xx, uu. qqqq 2020-meersoq.
(Naalakkersuisunut apeqqutit)
pillugu**

Inatsisinut Ataatsimiititaliap

siunnersuutip aappassaaneerneqarneranut

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Inatsisinut Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ilaasortarai

Inatsisartunut ilaasortaq Sofia Geisler, Inuit Ataqatigiit, Siulittaasuugallartog
Inatsisartunut ilaasortaq Aleqa Hammond, Nunatta Qitornai
Inatsisartunut ilaasortaq Anna Wangenheim, Demokraatit
Inatsisartunut ilaasortaq Stine Egede, Inuit Ataqatigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Jens Danielsen, Siumut, ataatsimiititaliami sinniisoq

1. Siunnersuutip imarisai siunertaalu

Naalakkersuisunut apeqqutit pillugit (§37) suleriaatsimi aalajangersakkanut allannguut
Inatsisartut UKA 2019-imi akuersissutigaa.

Aammali Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaat Naalakkersuisunut
apeqquteqartarnek pillugu aalajangersagaqarpoq (§ 12).

Taamaammatt suleriaatsimut allannguutissap akuersissutigineqarnerani aalajangiunneqarpoq
suleriaatsimi § 37-mut oqaasertaliussaqaq nutaaq aatsaat 1. juli 2020-imi atuutilissasoq
(suleriaatsimi allannguutinut allanut sanilliullugu ukiumik affarmik kingulliulluni).
Inatsisartut inatsisaanni §12-imi assinganik allannguinnissamut Inatsisartut
piffissaqartinneqarnissaat tamatuminnga siunertaavoq.

Taamaalilluni Inatsisartut inatsisaanni Naalakkersuisunut apeqquteqartarnermut
aalajangersakkap suleriaatsimi § 37-mut oqaasertalerniunneqartumut
akuersissutigineqartumut tamakkiisumik naapertuunnissaata inatsisissatut siunnersuutikkut
qulakkeerniarneqarpoq.

Siunnersuutikkut Inatsisartut inatsisaanni § 12-ip oqaasertalerneqarnerata suleriaatsimi § 37, imm. 1-imi oqaaseqatigiit siulliit kiisalu § 37, imm. 2-p oqaasertalerneqarnerat assigerluinnalissavai.

2. Siunnersuutip taasissutissartaani kukkuneq?

Siullermeerinninnermi siunnersuutip taasissutissartaata kalaallisuunngortinneqarnerani kukkuneqarsinnaanerani uparuaasoqarpoq. Apeqqut tamanna ataatsimiititaliamit misissorneqarpoq, siunnersuutillu taasissutissartaata kalaallisuunngortinneqarnera danskisuunngortinneqarneralu tamarmik pissusissamisoortut paasineqarluni.

3. Suleriaatsimi § 37-mik allanngineq akuersissutigineqartoq Naalackersuisut Inatsisartunit apeqqutitut akissuteqartussaataitaanerannik sukaterinermik imaluunniit qasukkaanermik nassataqarpa?

Qanoq suleriaatsimi § 37-mi oqaasertaliinerit nutaat, inatsisissatut siunnersuummi assilinqartut, Naalackersuisut apeqqutitut akissuteqartussaataitaanerannik qassuterinermik sukaterinermilluunniit nassataqarnerat pillugu nalornisoqarnerani siullermeerinninnermi oqallisiginninneq ersersitsivoq.

Naatsumik akissutissaq tassaavoq, allannguinnginnermi malittarisassat atuuttut ilumut Naalackersuisut § 37 tunngavigalugu apeqqutitut akissuteqartariaqarnerannik nalornisitsinermik nassataqarsimammata.

Pisortat ingerlataat pillugit apeqqutitut sunulluunniit Naalackersuisut akissuteqartussaataitaanerat allannguutikkut aalajangersarneqarpoq, pissutsillu pingasut kisimik pisussaaffimmik taassuminnga malinninnginnissamut tunngavissisinnaasut:

- Naalackersuisut paasissutissanik akissuteqarnissaminnut atugassaminnik pissarsisinnaangippata.
- Paasissutissat kissaatigineqartut nipangiussisussaataitaanermut ilaatinneqarpata.
- Malunnartumik piffissaq nukissallu paasissutissanik akissuteqarnissamut atugassanik pissarsiniarnermut atortariaqassappata.

Pisussaaffimmik saneqqutsisinnaanermut tunngavissisinnaasut siulliit marluk pissusissamisoorluinnarput: Soorunami Naalackersuisut paasissutissanik Naalackersuisunit pissarsiarineqarsinnaangitsunik tunniussinissaminnut pisussaaffilerneqarsinnaangillat. Soorunami aamma paasissutissat pineqartut ingerlateqqinneqarneri pinerluttulerinnermi

inatsimmi nipangiussisussaataaneq pillugu aalajangersakkanik unioqqutitsineruppat, paasissutissanik taakkuninnga tunniussinissamut Naalackersuisut pisussaaffilerneqarsinnaanngillat.

Pisussaaffimmik saneqqutsisinnaanermut tunngaviusinnaasut pingajuat taamatutaaq pissusissamisootingajappoq: § 37 tunngavigalugu apeqqutinut akissutit, nassuiaatit, nalunaarusiat imaluunniit pisussanut pilersaarusiata assigiinngitsuupput.

Naalackersuisut nassuiaatinik, nalunaarusianik imaluunniit pisussanut pilersaarusiainik suliaqaqqullugit Inatsisartunit peqquneqarsinnaapput. Inatsisartut § 37 tunngavigalugu apeqquteqarnikkut taamak iliorsinnaanngillat - taamaallaalli aalajangiiffigisassatut siunnersuummik akuersissuteqarnikkut.

Taamaammat § 37 tunngavigalugu apeqqummut akissuteqarnissamut annertuumik paasissutissanik katersinissaq sukumiisumillu nalilersuilluni misissuinerit pisariaqassappata, allatulluunniit piffissamik nukissanillu malunnaatilimmik atuiffiusariaqassappat, Naalackersuisut akissuteqarnissaq itigartissinnaavaat.

Paasissutissat pissarsiarinissaat suli aperisumit kissaatigineqarpat, aperisoq aalajangiiffigisassatut siunnersuummik, Naalackersuisut paasissutissanik pineqartunik tunniussinissaannik pisussaaffiliisumik saqqummiussisinnaavoq. Taamaalilluni paasissutissanik pineqartunik pissarsiniarluni allaffissornikkut nukissat pisariaqartut immikkoortinneqassanersut Inatsisartut aalajangigassarilissavaat.

Pisussaaffimmik saneqqutsinissamut periarfissat taakku pingasut siusinnerusukkut atuuttut nalilerneqartut assigaat, taamaalillutillu Naalackersuisut akissuteqartussaataitanerannik qasukkaaviginninnerunatik.

Inatsimmut nassuiaatini allassimavoq, Naalackersuisut akissuteqarnissamut pisussaaffiannik killiliinermi § 37 tunngavigalugu apeqqutit akissuteqarfigineqarnissaannut pisussaaffiup pisariaqanngitsumik killilerneqannginnissaa pingaarnertut isiginiarneqarsimasoq.

Tassami:

- Inatsisartunut ilaasortat § 37 malillugu apeqquteqarsinnaanerat Inatsisartut Naalackersuisunik nakkutiginninnerannut ilaammat.
- Akissuteqaataasartut Inatsisartut inatsisiliortussaataitasutut aningaasaliissutinillu akuersissuteqartussaataitasutut ingerlatsineranni ilaasortat ataasiakkaat peqataanerannut sakkussaallutik pingaarutillit.

- Akissuteqaatit tamanut saqqummiunneqartarnerisigut Naalackersuisut suliaat inuiaqatigiinnilu pissutsit pillugit innuttaasut paasisimasaqarnissaat qularnaarneqartarmat.

§ 37 malillugu apeqqutip “pisortat suliassaataannut” tunngasuunissaa suli piumasagaataavoq. Taamaammatt inatsimmut nassuiaatini paasissutissiissutigineqarmat aamma maluginiagassaqqippoq, ”pisortat suliassaataannik” oqarneq tamatigoortumik paasineqassaaq, tassanilu pineqarlutik pissutsit tamarmik pisortanit malittarisassiuunneqarsinnaasut aalajangiivigineqarsinnaasulluunniit imaluunniit allatigut ataatsimut inuiaqatigiinni soqutigisanik attuisut, tassunga ilanngullugit aamma assersuutigalugit pissutsit aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffiit namminersorlutik oqartussanit pigineqartut ingerlatsinerinut tunngasut.

Taamaalillutik Naalackersuisut siunissami, taamaallaat apeqqutip kommuninut imaluunniit Namminersorlutik Oqartussat aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffiutaannut tunngassuteqarneranut innersuussillutik, § 37 malillugu apeqqummut akissuteqarnissamik itigartitsisinnaangillat.

Aammattaaq akissutip “*eqqortunik takutitsisuunissaata tamakkiisuunissaatalu*” inatsimmut nassuiaatini naqissuserneqarsimasoq maluginiagassaqqippoq. Inatsimmut nassuiaatini Naalackersuisunut ilaasortat akisussaassuseqarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 6, imm. 2-mut innersuussisoqarpoq, taanna naapertorlugu Naalackersuisut atorfimminnut atatillugu pisussaaffeqarput eqqortunik takutitsisunik tamakkiisunillu akissuteqartarnissaminnut. Tassani aalajangersarneqarpoq Naalackersuisunut ilaasortaq eqqunngitsunik paasinerluutaasinnaasunilluunniit Inatsisartunut paasissutisseeqqusaanngitsoq. Naalackersuisunut ilaasortaq taamatuttaaq Inatsisartut oqaluuserisassamik oqaluuserinninneranni paasissutissanik oqaluuserisap inatsisartunit aalajangiiffigineqarnissaanut annertuumik pingaaruteqartunik nipangiusseqqusaanngilaq.

Kiisalu Suleriaaseq Pillugu Ataatsimiititaliap suleriaatsip allanngortinneqarnera pillugu isumaliutissiissutaanut Inatsisinut Ataatsimiititaliaq innersuussissaaq¹. Tassani Suleriaaseq pillugu Ataatsimiititaliamit ima oqaaseqartoqarpoq:

”Ataatsimiititaliap maluginiarpaa siunnersuut pissutsinut ullumikkut atuuttunut sanilliullugu Naalackersuisut akissuteqartarnissamut pisussaaffiata killilerneqarneranik malitseqassanngitsoq.

Akerlianik aalajangersagassatut siunnersuutip siunertaraa, pisut qulaani taaneqartut eqqaassanngikkaanni, Naalackersuisut § 37 malillugu apeqqutip

¹ EM2019/26

*akissuteqarfigineqarnissaannut pisussaaffeqarnerata
nalorngissutigineqannginnissaata qularnaarneqarnissaa..*

Ullumikkut tamanna nalorngissutigineqartarpoq.”

Paatsuunganartoqaqqunagu erseqqissaatigineqaqqissaaq, suleriaatsimi §37-imut oqaasertaliussat nutaat akuersissutigineqareermata, oqaasertaliussallu nutaat ilaat inatsisissatut siunnersuummit matuminnga “assilineqaannarlutik”.

4. Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup siunnersuutip akuersissutigineqarnissaa inassutigaa.

Ataatsimiititaliap taama oqaaseqaateqarluni siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

Sofia Geisler
Inuit Ataqatigiit

Aleqa Hammond
Nunatta Qitornai

Anna Wangenheim
Demokraatit

Stine Egede
Inuit Ataqatigiit

Jens Danielsen
Siumut